

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

big 10.03.2023

Миколаїв

№ 92-р

Про затвердження Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Миколаївській області на 2023 – 2027 роки

Відповідно до статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статті 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», статей 4, 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», Указу Президента України від 06 лютого 2023 року № 58/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 07 лютого 2023 року № 2915-IX, Концепції державної мовної політики, схваленої Указом Президента України від 15 лютого 2010 року № 161/2010, постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 року № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану», Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р, з метою забезпечення додержання конституційних гарантій і створення умов для всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на території Миколаївської області, виховання шанобливого ставлення до української мови як до засобу єднання українського суспільства та зміцнення його української ідентичності, формування патріотизму у громадян України:

1. Затвердити Програму розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Миколаївській області на 2023 – 2027 роки (далі – Програма), що додається.

2. Доручити структурним підрозділам обласної військової адміністрації, запропонувати міським, селищним, сільським головам вжити заходів у межах повноважень щодо створення належних умов для реалізації Програми.

3. Департаменту фінансів обласної військової адміністрації за пропозиціями департаменту освіти і науки обласної військової адміністрації враховувати під час підготовки проекту обласного бюджету Миколаївської області обсяги видатків на реалізацію завдань та заходів Програми у складі бюджетних програм.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника начальника обласної військової адміністрації Трайтлі О.О.

Начальник обласної
військової адміністрації

Віталій КІМ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Миколаївської обласної
військової адміністрації
в.г. 10.03.2023 № 92-р

**Програма
розвитку та функціонування української мови
як державної в усіх сферах суспільного життя
в Миколаївській області на 2023 – 2027 роки**

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Миколаївській області на 2023 – 2027 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Конституції України, що визначає українську мову як єдину державну мову в Україні та покладає на державу обов'язок забезпечувати всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України, Декларації про державний суверенітет України, Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Концепції державної мовної політики, схваленої Указом Президента України від 15 лютого 2010 року № 161/2010, Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р.

Мова – унікальний феномен, що є засобом соціалізації, формою реалізації творчого потенціалу кожної людини, визначальною ознакою держави, безцінною і невичерпною скарбницею культурного надбання народу.

Українська мова є основним чинником і головною ознакою ідентичності української нації, яка історично сформувалася і протягом багатьох століть безперервно проживає на власній етнічній території, становить переважну більшість населення країни і дала офіційну назву державі, а також є базовим системотвірним складником української громадянської нації.

У Миколаївській області є потреба у подальшій активізації цілеспрямованої роботи щодо забезпечення належного використання державної мови у різних сферах життя: освіті, культурі, спорті та туризмі, рекламі, засобах масової інформації тощо. Необхідно і надалі створювати умови для продуктивної комунікації та взаємодії українців між собою як запоруки їхнього ефективного особистісного і професійного розвитку.

Необхідно докласти зусиль для розширення меж функціонування української мови, забезпечення її всебічного розвитку в області як консолідуючої сили громадянського суспільства. Послідовне вирішення мовних

питань, зміцнення державного статусу української мови, підвищення її популярності та конкурентоспроможності передбачає стимулювання процесу побудови заможної та демократичної держави.

Реалізація заходів Програми, що передбачають популяризацію української мови, культури та історичної свідомості української нації через найширший спектр культурних, наукових, науково-практичних та інформаційних заходів, сприятиме розвитку та функціонуванню української мови.

Програма має відкритий характер і може змінюватися в установленому чинним законодавством порядку в разі, коли в період її виконання відбудуватимуться зміни в законодавстві України.

Паспорт до Програми наведено у додатку 1 до Програми.

Розділ 1. МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є забезпечення додержання конституційних гарантій і створення умов для всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території Миколаївської області; виховання шанобливого ставлення до неї як до засобу єднання українського суспільства та зміцнення його української ідентичності, формування патріотизму у громадян України.

Розділ 2. ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ ПРОГРАМИ

Основні завдання Програми:

зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

мотивування населення області та внутрішньо переміщених осіб до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;

формування цілісного національного інформаційно-культурного простору; розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державною мовою;

подальша підтримка книговидавничої справи українською мовою;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову в усіх соціальних сферах;

підтримка ініціатив, спрямованих на популяризацію та вивчення української мови іноземцями та особами без громадянства.

Перелік завдань та заходів Програми наведено у додатку 3 до Програми.

Розділ 3. ШЛЯХИ І СПОСОБИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

Для реалізації поставлених завдань необхідно:

забезпечити дотримання посадовими і службовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування вимог законодавства щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;

розробити та відкрити мережу курсів з вивчення української мови, історії та культури (у тому числі дистанційних та онлайн-курсів);

поліпшити навчально-методичне забезпечення закладів освіти області різних типів;

сприяти вивченню української мови іноземцями та особами без громадянства;

підтримувати інновації, розвиток сучасних культурних індустрій, поліпшення якості україномовного культурного продукту на телебаченні, радіо, у кіно- та відеомережі;

забезпечити подальшу підтримку книговидавничої справи в області, зокрема, видання книг українською мовою, у тому числі перекладної літератури;

заохочувати молодь до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;

створити умови для забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації українською мовою, у тому числі через засоби масової інформації, рекламу, розширення україномовного інформаційного простору;

проводити інформаційно-роз'яснювальні кампанії серед населення щодо важливості і актуальності вивчення та використання української мови в повсякденному житті, публічній та приватній сферах;

проводити всеукраїнські та регіональні заходи, спрямовані на підтримку і популяризацію української мови.

Розділ 4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ

Виконання Програми дасть змогу:

на практиці реалізувати статтю 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;

розширити функціонування української мови в засобах масової інформації, сфері культури, освіти та науки, спорту і туризму регіону;

поліпшити навчально-методичне забезпечення закладів освіти області різних типів;

стимулювати вивчення української мови населенням області;

сприяти громадським ініціативам щодо поширення і популяризації української мови;

популяризувати регіональну україномовну книгу;

підтримати культурне розмаїття, розвиток міжнародного культурного співробітництва в області;

формувати різнобічно та гармонійно розвиненого, національно свідомого громадянина України.

Розділ 5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування заходів, визначених Програмою, здійснюватиметься у межах асигнувань обласного та інших місцевих бюджетів, а також за рахунок інших джерел фінансування, не заборонених законодавством України.

Джерела та обсяги фінансування наведено у додатку 2 до Програми.

Розділ 6. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координація заходів, передбачених Програмою, покладається на структурні підрозділи Миколаївської обласної державної адміністрації (з 24 лютого 2022 року – Миколаївської обласної військової адміністрації) відповідно до компетенції і підпорядковані їм заклади, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.

Контроль за виконанням Програми здійснюється департаментом освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації (з 24 лютого 2022 року – департаментом освіти і науки Миколаївської обласної військової адміністрації).

Додатки:

додаток 1. Паспорт Програми;

додаток 2. Джерела та обсяги фінансування Програми;

додаток 3. Перелік завдань та заходів Програми.

ПАСПОРТ

Програми розвитку та функціонування української мови як державної
в усіх сферах суспільного життя
в Миколаївській області на 2023 – 2027 роки

Ініціатор	Миколаївська обласна державна адміністрація (з 24 лютого 2022 року – Миколаївська обласна військова адміністрація)
Розробник	Департамент освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації (з 24 лютого 2022 року – департамент освіти і науки Миколаївської обласної військової адміністрації)
Дата, номер і назва розпорядження голови облдержадміністрації про схвалення Програми	
Відповідальний виконавець	Департамент освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації (з 24 лютого 2022 року – департамент освіти і науки Миколаївської обласної військової адміністрації)
Строк реалізації Програми	2023-2027 роки
Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, тис.грн	8000,00
усього	8000,00
у тому числі: кошти обласного бюджету	8000,00
інші джерела	

Директор департаменту
освіти і науки обласної
військової адміністрації

Алла ВЕЛІХОВСЬКА

Джерела та обсяги фінансування
Програми розвитку та функціонування української мови як державної
в усіх сферах суспільного життя
в Миколаївській області на 2023 – 2027 роки

тис.грн

Джерела фінансування	Обсяг фінансування	У тому числі по роках				
		2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік
Усього	8000	1414	1590	1661	1641	1694
у тому числі:						
обласний бюджет	8000	1414	1590	1661	1641	1694
інші місцеві бюджети:						
інші джерела:						

Директор департаменту
освіти і науки
обласної військової адміністрації

Алла ВЕЛІХОВСЬКА

Перелік завдань та заходів
з виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Миколаївській області на 2023-2027 роки

№ з/п	Найменування завдання	Найменування заходу	Найменування результативного показника	Прогнозне значення результативного показника					Відповідальний виконавець, виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис.	у тому числі за роками					Очікуваний результат		
				усього	у тому числі														
					2023	2024	2025	2026				2027							
1	Зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації	Організація наукових конференцій, семінарів, круглих столів, практикумів, презентацій, зустрічей із відомими в Україні мовознавцями, круглих столів, лекторіїв, виставок, присвячених пам'ятним датам, видатним особистостям	Кількість проведених заходів	20	3	3	5	5	4	Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (далі - МОІППО) (за узгодженням)	Обласний бюджет	50	10	10	10	10	10	Організація наукових конференцій, семінарів, круглих столів, практикумів, презентацій, зустрічей із відомими в Україні мовознавцями, круглих столів, лекторіїв, виставок, присвячених пам'ятним датам, видатним особистостям	
		Підготовка візуалізованих навчальних матеріалів з актуальних мовних питань «Володій українською»	Кількість виданих візуалізованих матеріалів	25	5	5	5	5	5	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25	5	5	5	5	5	Удосконалення рівня володіння державною мовою	
		Науково-методичний і технічний супровід функціонування сайту «Українська мова як державна»	Кількість представлених матеріалів на сайт	250	50	50	50	50	50	50	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25	5	5	5	5	5	Надання інформації наукового та прикладного характеру щодо української мови широкому загалу населення
2	Мотивування населення області до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження її реалізації відповідних проєктів	Здійснення в закладах освіти культурно-просвітницьких заходів, що висвітлюють значення української мови як скарбниці історії українського народу, важливого засобу державотворення й суспільного поступу	Кількість проведених заходів							Департамент освіти і науки Миколаївської обласної адміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад (за узгодженням)	Проведення заходів не потребує фінансування							Створення мотиваційного середовища до вивчення, навчання та спілкування українською мовою	
		Проведення щорічних заходів до Дня української писемності та мови в закладах освіти	Кількість проведених заходів	500	100	100	100	100	100	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25	5	5	5	5	5	Участь широких верств населення у відзначенні Дня української писемності та мови та участь у Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності	
		Проведення серій публічних лекцій із запрошенням провідних фахівців України «Українське має бути домінантним!»	Кількість проведених заходів	25	5	5	5	5	5	5	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	15	3	3	3	3	3	Популяризація інформації про Україну та державну мову середширокого загалу населення області
		Поширення візуалізованої друкованої інформації серед освітян області про видатних особистостей українського походження	Кількість розповсюджені продукції	250	50	50	50	50	50	50	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25	5	5	5	5	5	Удосконалення державомовної компетентності освітян Миколаївської області
		Популяризація українських вебресурсів та українськомовного програмного забезпечення в освітньому процесі	Кількість вебресурсів	25	5	5	5	5	5	5	МОІППО (за узгодженням)	-	у межах фінансування закладу						Поширення україномовних ресурсів серед широкого загалу населення
		Організація та проведення Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яшика й Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Т. Г. Шевченка	кількість конкурсів	10	2	2	2	2	2	2	МОІППО (за узгодженням)	-	у межах фінансування закладу						Популяризація української мови та удосконалення рівня володіння нею
		Організація та проведення свята української мови й культури «Українська культура в серцях особливих дітей» (2025 рік)	Кількість залучених осіб	250		250					МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	20			20			Залучення особливих дітей до проведення свят української мови й культури
		Організація та проведення щорічного заочного обласного конкурсу з інфомедійної творчості «Пролісок» за загальною тематикою «Мова – код нації» (2024-2027 рр.)	Кількість залучених осіб	300		75	75	75	75	75	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	80		20	20	20	20	Участь дітей у заочному обласному конкурсі з інфомедійної творчості «Пролісок»
		Популяризація найбільш уживаних слів професійної лексики педагогів СловоДня	Кількість плакатів	50	10	10	10	10	10	10	МОІППО (за узгодженням)	-	у межах фінансування закладу						Популяризація найбільш уживаних українських слів

		Популяризація читання серед дітей та молоді, у тому числі в закладах спеціалізованої мистецької освіти мовні турніри, літературні круїзи, конкурси, портрети та зустрічі; культурно-мистецькі акції, казкові мандрівки тощо	кількість заходів	115	15	20	25	25	30	Управління культури, національностей та релігій облвійськкадміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад (за узгодженням)	обласний бюджет, місцеві бюджети,		Обсяги фінансування визначаються щороку за наявності фінансового ресурсу під час затвердження місцевих бюджетів на відповідний рік та змін до них					Заохочення до участі в україномовних конкурсах, культурно-мистецьких акціях	
		Проведення заходів з популяризації української мови та літератури в бібліотечних та музейних закладах: презентації, читачькі конференції, культурно-мистецькі акції, тематичні стенди, книжкові виставки, зустрічі з сучасними українськими письменниками, заходи з нагоди відзначення Дня української писемності та мови, річниці народження Т.Г.Шевченка тощо	кількість заходів	140	25	25	25	30	35	Управління культури, національностей та релігій облвійськкадміністрації	обласний бюджет	140	25	25	25	30	35	Заохочення до вивчення української мови, розмови українською мовою	
3	Формування цілісного національного інформаційно-культурного простору	Науково-методичний і технічний супровід функціонування сайтів «Мистецька освіта Миколаївщини», «Безмежжя Д. Кременя у всемережі», «Бібліотека»	Кількість сайтів	3	1	2	3	3	3	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25	5	5	5	5	5	Надання широкому загалу населення інформації культурологічного, мистецького та літературного спрямування	
		Організація і проведення художніх виставок, присвячених пам'ятним датам, видатним особистостям Миколаївщини	Кількість проведених заходів	30	5	5	5	7	8	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	50	10	10	10	10	10	Ознайомлення широких верств населення з пам'ятними датами та видатними особистостями Миколаївщини	
4	Розроблення та відкриття мережі курсів із вивчення української мови, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови	Розроблення та проведення курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб (очних/онлайн)	Кількість проведених заходів	60	10	10	10	15	15	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	345	60	65	70	75	75	Розроблення та проведення курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб (очних/онлайн)	
		Створення на базі обласної наукової бібліотеки безкоштовних курсів з вивчення української мови (оплата праці викладача - на волонтерських засадах)	кількість курсів	5	1	1	1	1	1	1	Управління культури, національностей та релігій облвійськкадміністрації								Заохочення опанування української мови
5	Покращення якості викладання державної мови	Поліпшення навчально-методичного забезпечення кабінетів української мови та літератури закладів області	Кількість кабінетів української мови та літератури закладів області, забезпечені навчально-методичними матеріалами							Департамент освіти і науки облвійськкадміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад (за узгодженням)	Обласний бюджет	1773	200	350	400	400	423	Покращення навчально-методичної бази кабінетів української мови і літератури	
		Пропагування досвіду викладання / вивчення державної мови за Концепцією Нової української школи через публікацію науково-методичних статей, тез	Кількість опублікованих матеріалів	25	5	5	5	5	5	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25	5	5	5	5	5	Оприлюднення результатів наукового вивчення проблематики функціонування мови у суспільстві та методики викладання державної мови	
		Видання колективної монографії за результатами реалізації проєкту «Державомовний і культурний орієнтири Нової української школи: теоретико-практичні здобутки Миколаївщини» (2027 рік)	Кількість примірників	50						50	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	25						Оприлюднення досвіду Миколаївщини щодо популяризації та удосконалення державної мови
		Надання консультаційної допомоги педагогам Миколаївщини в міжкурсовий період щодо формування й удосконалення якісного українськомовного середовища в закладах освіти області	кількість осіб, яким надана консультаційні допомога	500	1010	100	100	100	100	100	МОІППО (за узгодженням)		у межах фінансування закладу						Надання методичної допомоги за розвиненими запитами щодо правильності використання тих чи інших мовних конструкцій
		Викладання компетентісно та діяльнісно зорієнтованих варіативних модулів, навчальних курсів, тренінгів, практикумів з розвитку / удосконалення державомовної компетентності	кількість проведених модулів	50	10	10	10	10	10	10	МОІППО (за узгодженням)		у межах фінансування закладу						Удосконалення рівня володіння фаховою лексикою

Підготовка й запис відеоконсультацій, відеорекомендацій з актуальних мовних питань	кількість записаних роликів	25	5	5	5	5	5	МОІППО (за узгодженням)	-	у межах фінансування закладу						Оприлюднення мультимедійних текстів щодо удосконалення володіння українською мовою
Розроблення навчально-методичних матеріалів, посібників із української мови та літератури, додаткової літератури тощо	Кількість примірників	500	100	100	100	100	100	МОІППО (за узгодженням)	Обласний бюджет	340	75	75	70	60	60	Видання навчально-методичних матеріалів, посібників із української мови та літератури, спрямовани на удосконалення державомовної компетентності
Поповнення фондів бібліотек кращими творами національної та світової культури з різних галузей знань, виданих українською мовою.	кількість примірників	25000	5000	5000	5000	5000	5000	Управління культури, національностей та релігій обласної адміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад (за узгодженням)	обласний бюджет, обласний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела	5000	1000	1000	1000	1000	1000	Читання україномовної літератури
Створення на базі обласних бібліотек мультимедійних продуктів (відеоролики, плейлисти).	кількість відеороликів	9	1	2	2	2	2	Управління культури, національностей та релігій обласної адміністрації	обласний бюджет	12	1	2	3	3	3	Сприяння читанню україномовної літератури
										8000	1414	1590	1661	1641	1694	

Директор департаменту освіти і науки обласної